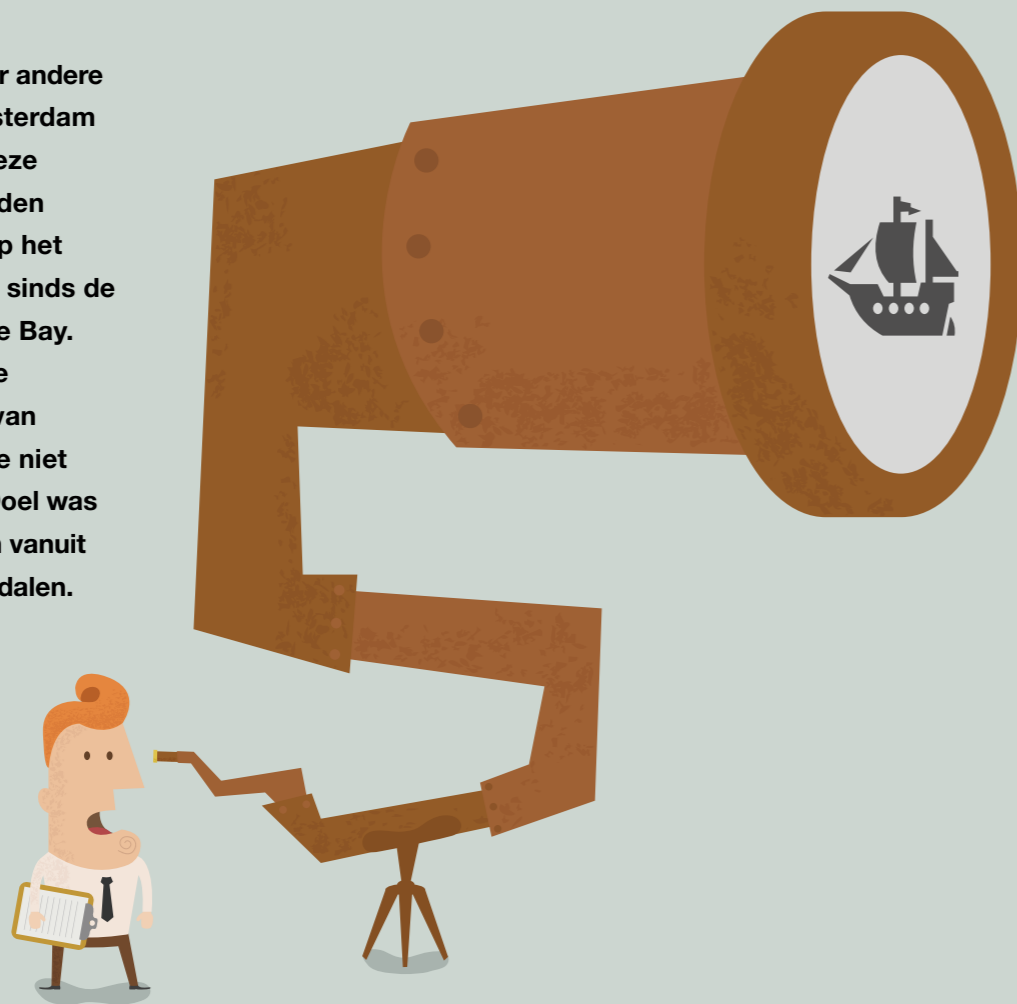

‘IK ZAL HANDHAVEN’

Onderzoekers van onder andere de Universiteit van Amsterdam (UvA) concludeerden deze zomer dat het downloaden van illegaal materiaal op het internet is toegenomen sinds de blokkade van The Pirate Bay. In de pers verscheen de conclusie dat de actie van Stichting Brein daarmee niet succesvol is geweest. Doel was immers het downloaden vanuit illegaal aanbod te laten dalen.

Door Erwin Angad-Gaur

Voorstanders van harde handhaving, de directie van Buma/Stemra voorop, reageerden als door een wesp gestoken. Buma kwam met een persbericht: ‘Blokkade The Pirate Bay wel degelijk effectief.’ Maar duidelijke bronnen van onderzoek om deze bewering te staven ontbraken. Om de voorstanders van harde handhaving hier daarom voor een keer te helpen (alvorens hen opnieuw tegen te spreken) is het interessant naar een eerder onderzoek van onder meer het Instituut voor Informatierecht (IVIR) te verwijzen: in het onderzoeksrapport *Filesharing 2012 – downloaden in Nederland* concludeerden de

onderzoekers dat het downloaden en ook het streamen uit legaal aanbod aan het toenemen was. Die conclusie is inmiddels ook uit de kwartaalcijfers van de NVPI te trekken. Aangezien deels dezelfde onderzoekers bij beide onderzoeken betrokken waren, is op eerste gezicht wellicht de vraag of hier geen merkwaardige tegenspraak te constateren is. Op tweede gezicht is echter heel helder wat de cijfers uit beide onderzoeken uitwijzen: de ontwikkeling van legaal aanbod doet het downloaden uit illegale bron dalen. Handhaven alleen is dweilen met de kraan open.

VEELKOPPIGE DRAAK

Om Bernt Hugenholtz, professor Informatierechten en directeur van het IVIR, te citeren: ‘De rechtshandhaving van het auteursrecht online, ook al levert dat incidenteel successen op, [lost] structureel weinig op (...). De omvang van het filesharen is in 2012 niet kleiner dan eind vorige eeuw toen Brein en andere piraterijbestrijders aan hun campagnes begonnen. Voor iedere kop die Brein de digitale draak heeft afgeslagen, zijn er – in Nederland of elders ter wereld – tien bijgekomen. Erger: de sociale legitimatie van het auteursrecht lijkt door al deze handhavingsacties eerder ondermijnd dan versterkt te zijn.’¹

‘HET VOLLEDIG OPENZETTEN VAN DE SLUIZEN KAN OOK HET ANTWOORD NIET ZIJN’

We kunnen hem alleen maar gelijk geven. Het bestrijden van illegaal aanbod heeft alleen zin als er ook voldoende, toegankelijk en divers legaal aanbod beschikbaar is. Zonder legaal alternatief zullen consumenten de illegaliteit blijven zoeken en wordt handhaven door de meerderheid van consumenten zelfs onrechtvaardig beschouwd. Terecht of onterecht: voor de constatering is dat nauwelijks interessant.

BEPERKT LEGAAL AANBOD

Het legale aanbod is en blijft, ondanks het succes van onder meer Spotify en iTunes dan ook het grootste probleem, zeker als het om bijvoorbeeld audiovisuele producties zoals films en televisieseries gaat. Zolang het legale aanbod beperkt blijft en bijvoorbeeld een legale, betaalde vorm van filesharen niet wettelijk mogelijk wordt gemaakt, is het bestrijden van de illegaliteit tot op zekere hoogte nuttig – het maakt het uiteraard wel moeilijker de wet te overtreden. Maar uiteindelijk is het weinig effectief. Om Hugenholtz nogmaals te citeren: ‘Dat is allemaal heel onrechtvaardig; dat ben ik met Tim [Kuik] graag eens. En ik ben de laatste om voor Mininova, Megaupload en de andere piratennesten die door een rechterlijk verbod ten onder gaan ook maar een traan te laten. Maar we moeten de realiteit wel onder ogen zien. Het grootschalig illegaal uitwisselen van bestanden zal niet verdwijnen. En de digitale consument wil kunnen blijven down- en uploaden.’

TWITTER-BOMMETJE

Zoals ik hier al vaker schreef: het wordt dan ook tijd dat vooral de Europese wetgever serieuze stappen gaat nemen die voor musici en componisten, voor scenaristen, acteurs, journalisten, schrijvers en regisseurs, maar ook voor consumenten beter zouden uitpakken. Tijdens de laatste jaarvergadering van

Sena waren veel aanwezige musici verbaasd dat Sena niet voor het gebruik van hun werk op Spotify kan incasseren. De Europese wetgever staat dat niet toe. Toen begin van de zomer Nigel Godrich en Thom Yorke de muziek van hun huidige band Atoms for Peace van Spotify verwijderden ontplofte op Twitter en op discussieforums een klein bommetje. Velen steunden het initiatief, maar anderen reageerden vol onbegrip. Godrich en Yorke zouden op zijn best een achterhoedegevecht voeren; streaming is de toekomst. Dat laatste is waar, het eerste hopelijk niet. In de woorden van frontman Thom Yorke: ‘Vergis je niet. Nieuwe artiesten op Spotify krijgen geen geld. Terwijl aandeelhouders binnenkort wel veel verdienen. Simpel.’ Dáár ging het hun om. Uitbreiding van het Sena-mandaat naar on-demand streaming diensten zou hierin een grote verandering kunnen brengen. Ook voor consumenten, omdat het de oprichting en exploitatie van volwaardige, concurrerende en innovatieve diensten mogelijk zou maken. (Iets wat nu belet wordt door de enorme kosten die ermee gemoeid zijn van alle betrokken producenten individueel toestemming te krijgen.)

PEER2PEER

Op een zelfde manier zou peer-to-peer gebruik gereguleerd kunnen worden. Een laatste citaat van Hugenholtz: ‘[Ik] pleit voor een andere benadering: legaliseren van filesharen in combinatie met een eerlijke vergoeding voor muzikanten en artiesten.’ Een voorstel dat inmiddels ook door de vakbonden Ntb, FNV en de Franse en Nederlandse Consumentenbonden werd gedaan en wordt gesteund door tal van andere organisaties, waaronder de Nederlandse Vereniging van Journalisten, the Dutch Directors Guild, ACT, Netwerk Scenarioschrijvers, de Fla (De Freelancers Associatie) en de Vereniging van Letterkundigen.

Pas als een rijk en volledig digitaal aanbod mogelijk wordt gemaakt, op een manier waarbij auteurs en artiesten een eerlijke beloning voor hun werk krijgen, heeft handhaven werkelijk zin. En pas dan zal handhaven ook door de meerderheid van consumenten als redelijk en rechtvaardig worden ervaren. Natuurlijk: totdat dat moment er is, tot de politiek haar verantwoordelijkheid neemt, zijn en blijven wij gedwongen gezamenlijk, zo goed en zo kwaad als het kan, de ‘slimme jongens op internet’ – die over de ruggen van rechthebbenden soms miljoenen euro’s per jaar verdienen – waar het kan aan te pakken. Het volledig openzetten van de sluisen kan tenslotte ook het antwoord niet zijn op falende, achterblijvende wet- en regelgeving. Maar uiteindelijk worden alleen advocaten daar rijker van. En daar was het allemaal niet om begonnen. Daar mag het dan ook zeker niet bij blijven.

‘HANDHAVEN ALLEEN IS DWEILEN MET DE KRAAN OPEN’

